

(המשך מעמוד 18)

לא הצלחתי אף לתאר את האוכלוסיה שלה. האופציות שהזכרתי אינן מן הנעמיות ביותר. ואכן רק בגלל הסיבה הזאת, בגלל הבעייה הדמוגרפית, לא סופחו השטחים הכבושים לישראל מייד אחרי מלחמת ששת הימים בשנת 1967, כאשר היה אפשר לספח אותם מבחינת החוק הבינלאומי ומבחינת דעת הקהל במערב, ואף מבחינת האוכלוסיה המקומית שהיתה לפני כן תחת כיבוש שנוא.

יש לי חלום

אולי אני עושה מהזומה על לא מאומה. מה מצוקתי? אחרי הכל, כבר הי יום אי אפשר לתאר את האוכלוסיה הרצויה. הבעייה אינה של גודל הטריטוריה. הבעייה היא מי ברצוננו שיהיה תושב, מי שיהיה אזרח, מי שיהיה בן הלאום? למה אנו שואפים מהו החלום שחולמים הנועזים באשר לאוכלוסיה סיה כאן?

יש האומרים שהציונות לא תתגשם במלואה עד אשר כל היהודים יישבו פה, וכל הויש"בים פה יהיו יהודים. יפה, ואמנם, אזי תיפתר הבעייה הלאומית, שכן אז יהיה מותר ואף ממלז לומר כי אנו גם יהודים וגם ישראלים, יהודים על-פי דת, על-פי השתייכות אתנית ודתית וקהילתית, וישראלים על-פי שייכות

ככני אותו לאום.

אך איך הופכים חלום למציאות? אם החלום מדיני, אזי ררושים צעדים מדיניים, החל מוויכוח ציבורי בשאלות לאומיות. ויש לשי אול תחילה, מה ההבדל בין האזרח לבין בן הלאום? מדוע יכול מוסלמי להיות אזרח ישראלי, אך לא בן הלאום הישראלי? ומה המ חיר לכך? מה הסטאטוס החוקי של אזרח שאי נו בן הלאום? האם אסור לו לשמוח בחגי העצמאות? האם יש ער פוטנס שהוא מפסיד, מלבד השימחה הזו? ומה יעשה בן הלאום העצוב ביום העצמאות? האם ייחשב כאזרח ללא לאומיות?

הסופר א.ב. יהושע אומר שבן הלאום מר גיש יותר שלמות בארץ ישראל מאשר האזרח שאינו בן הלאום. האם הרגשה זו היא עניין מדיני או תרבותי? האם הרגשה זו מעוגנת בחוק? כיצד רואגת ממשלת ישראל, וכיצד על ממשלת ישראל לדאוג לכך שהסופר הי הודי כאן ימשיך להרגיש יותר בבית מאשר הסופר האחר? התשובה ברורה: הממשלה תסי פק יותר תמיכה לתרבותם מאשר לתרבות האחרים.

האם בכך תיפתר הבעייה? האם נסתפק ברדישה שהממשלה תתמוך בתרבות יהודית יותר מאשר בתרבות מוסלמית, יותר בתרבות עברית מאשר בתרבות ערבית? כל עוד הב עייה הדמוגרפית תמשיך לחנוץ לא יהיה בכך די, כמובן.

מיניין באים הכספים שנותן משה לוי

סלאוו טסביץ, חוזות

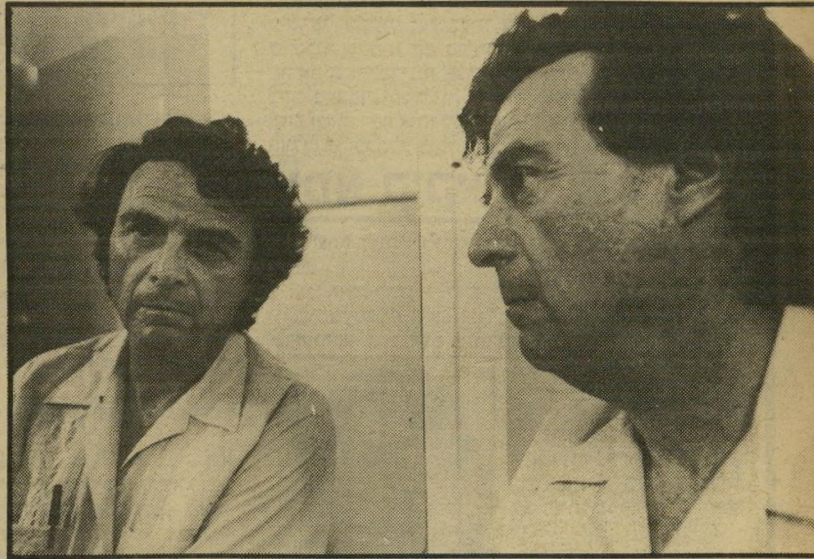
נאשם לוי (עם פרקליטו, מרזח) גם סימם, גם עשה מעשהיסודם, גם הוריק

דרור לוי תרם ללא ספק למה שקרה לו. דרור לוי גם אינו טלית שכולה תכלת. הוא הורשע ברצח קשישה תוך כדי שוד, ונשלח למאסר-עולם. אבל גם השופטים המחמירים ביותר לא היו גוזרים עליו עינויים דימוניים כליכך, בתא הכלא שבו ישב עם משה לוי, מזריקהנפט. לנאשם ולקורבנו יש אותו סהמישפחה, לוי, דבר שאולי עורר בהם את רגשיהקירבה הראשוני.

מדוע נתנו שילטונות הכלא למזריק הנפטי גישה חופשית לחומרים רעילים ולמזרקים? הרשלנות גרמה לאסון נוסף

אילנה אלון

משה לוי, מזריק הנפט, הוא בן 38. דרור לוי, ירדו הצעיר וחברוילתא, הוא בן 30. בין השניים נקשרו יחסיירעות כבין אב ובנו. הם גם נהגו לכנות איש את רעהו "אבי" ו"בני", למרות שהפרש הגילים ביניהם הוא שמונה שנים בלבד. קשה לשכוח את משה לוי, האיש שנרדון לעונש החמור ביותר במדינת ישראל, 46 שנות מאסר-בפועל. הוא הורשע בכך שגרם למותה של אשתו, אילנה, ולשיתוקה של ירדיתו, סוזאן אמואל. הוא הורשע ב-1983 בעבירות הללו שבוצעו בדרך שלא היתה מוכרת עד אז. הוא הוריק לנשים חומרים שונים כשנתן, ובכך גרם להתפתחות מורסות נוראות בגופן. כאשר רצתה אשתו, אילנה, אם שתי בנו תיו, לעזבו, התחיל להוריק לה נפט, וכאשר חלתה ואושפזה בבית החולים, טיפל בה במי סירות שהרשימה את הרופאים וקרוכייהמיש פחה. אילנה מתה בסופו של דבר ממורסות ש התפתחו בריאותיה. הרופאים נותרו חסרי הסבר לסיבתיהמות, והתעלומה ררפה אותם זמן רב. רק כאשר אושפזה סוזאן אמואל, צעירה

קום מותו העיר

פרופסור אגסי

איך ירניש א.ב.יהושע לאיהודי?

דרושה ללאום לא רק טריטוריה ברורה, אלא גם שייכות לאומית ברורה: אם נחליט שלאומיות ואורחות כאחת מביאות איתן שרות צבאי וזכותהצבעה למוסדות הלאר מיים, יהיה המצב כבר יותר ברור. זה לא פית רון מלא, אבל צעד קדימה: מי שלא אמין עלי כרי לשאת נשק לא אמין עלי כרי להצביע: הצבעה היא פעולה מדינית יותר חשובה מאשר החזקת נשק: גם טרוויסטים נושאים נשק, אך זה לא מקנה להם זכותבחירה: השיי בות החזקת הנשק היא בלגיטימיות שלה, וזו נתונה בידי המוחק.

כיצד אנו מכירים בזכות ישראלים שאינםיהודים לחוקק, אך לא לשאת נשק? כל-עוד לא נדון בשאלה זו, לא נבין כיצד יכלה לעלות בצניבור הדרישה להעניק עצמאות צבאית ליהודים תושבי השטחים הכבוי שים, למרות שבכך יש סיכון של מילחמת אחים.

אם נהיה ישראלים בלאומיותנו ויהודים בדתנו, אז בהכרח יהיו גם ישראלים בלאומי תם שאינם יהודים בדתם. זו הפרדה בין הוות דתית וזהות לאומית, שתביא בהבהרה רבה ות פתח פתח לפיתרון סביר. שכן זהות לאומית ברורה תאפשר דיון בשאלה הטריטוריאלית באורח יותר סביר ויותר שקול, שיאפשר חי פוש דרכים להשיג את מטרותינו הלאומיות, כולל שלום ושלווה בגבולות יציבים ובטרי חים.

לארץ זו ולא לגולה ולא לפזורה, ללא אזרחות מדינה אחרת — שייכות לאומה היושבת במצב, בני ובנות לאומה הישראלית. אם כך המצב, הרי שעד שיבוא המשיח אסור לי להיות בן האומה, אבל מותר לי לחלום על ארץ ישראל השלמה.

אני מוחה. מדוע מותר לי לחלום על ארץ ישראל השלמה, ולא לחלום על זהות לארץ מית? מדוע רק חלום זה שמור לימותהמשיח? מדוע אסור לחלום היום על ימותהמשיח, שבהם תהיה לי, לכל הדיעות, גם זהות דתית וגם זהות לאומית?

אני רוצה לחלום על זהותי הלאומית עכ שיו. אני מסרב להשאיר את הלאומיות כמונר פול למי שחולמים על טריטוריה בלבד, ואני מרשה לעצמי חלום הכולל זהות לאומית: יש לי חלום. יש לי חלום שאני יהודי בז הותי הרתית. והתרבותית והאתנית, ושאני ישראלי בזהותי הלאומית.

יש לי חלום שישאל אתה מדינה יהודית, כפי שצרפת היא מדינה קאתולית — שחלק מבני האומה ומבנותיה לא יהיו שותפים לרת האומה, ושלא יהיה בילבול בין הזהות הרתית של האזרחים וזהותם הלאומית. בדרך כלל יהיה בן האומה גם בן הדת הלאומית. לא תמיד.

יש לי חלום שתבטל ההפלייה בין ישראליםיהודים לבין ישראלים בני דתות אחרות, שאלה ואלה יהיו אזרחים שוויוזכויות